

KÉZFOGÁSOK

LADISLAV KOVAČIĆ

ELVESZETT EMBEREK KÖZÖTT

A folyó, partjal közé szorítva, hirtelen jelent meg.

Van folyóm — gondolta. A levegőben valami csengett, mint az üveg, és puhán visszaverődött a fűzfák kérgéről. Horgászok ültek az iszapban. A folyóban nem volt hal. Arra gondolt, hogy bizonyára a táj miatt ülnek itt.

»Szomorú táj« — mondta hangosan. A levegőtől visszaverődött szavak szemrehányóan hangzottak. Valahol acél dübörgött.

A túlsó parton teherpályaudvar volt. A mozdonyvezető a mozdony tűszekrényét tisztította. A vízbe dobált átforrósodott darabok sziszegtek. A kipárolgás, mint a kén, sárgán sistergett.

Mint a citromhéj — gondolta. A vízen bőr- és húshulladékok úsztak, de gyorsan és csendben eltűntek. Az eseménytelen nap lassan múlt. A füstcsúfította házak nevettek a háta mögött. A rendetlenül szétdobált tetők fogakra emlékeztettek.

Anna, mint mindig, hirtelen fog megjönni — gondolta.

A folyó sodra beitta a hangokat. Elindult a parton. A munkások követ raktak ki az uszályokból a töltéshez.

Megfékezik a folyót — gondolta. A naptól beárnyékolt város, mint egy egészen véletlen villanás eltűnt. A folyó kanyarogva ott feküdt előtte. Az egyik kanyar mögött meglátta az oszlopokra épített házat. Ott állt a ház, ahol nem is sejtette.

A ház meglepetés — gondolta. Figyelmét összpontosítva továbbra is meglepetten nézett.

Álmos folyó, komor növényzet, sekély víz, oszlopokra épített ház — látta.

Tájkép — gondolta.

Lassan hozzászókkott az új képhez, és úgy érezte, hamarosan teljesen beleilleszkedik. Ezek a nyári változások valahonnan az összefüggéstelenségből jöttek, és állandóan zavarba hozták.

A veréb hirtelen felrebbent, a levegő felszállt, és érezte, hogy az első meglepetés elmúlt.

»Van folyóm« — mondta és hozzátette: »Van hazám.«

Valahonnan bíborfényben hömpölygő fütty hangzott. Az iszapban felcsillant egy üvegdarab, de a csillogás eltűnt egy mindent átfogó fényhez csatlakozva.

»Narfény« — mondta magában.

Érezte, hogy ez nem magyarázat, de nem gondolkodott róla többet. Valaki lopakodott a parton a növényzet védelme alatt.

A nyár falakat alkot.

Azt mondta: »Ha Anna jön, akkor az váratlanul történik.«

Belépett a sekély vízbe, és megborzongott a víz és az iszap érintésétől. Elindult az oszlopokra épített ház felé. Érezte, hogy minden lépésnél a víz éle feljebb kúszik lába szárán. Már a térdéig ért. Hátra-nézve látta, amint nyomában a buborékok szétpattannak és széthúzódnak, mint a raj. Az oszlopok körül a víz egészen észrevétlenül csillogott. Apró, mindenfelől összegyűjtött napsugárdarabkák voltak benne.

A víz és a narfény a nyár alkotóeleme — gondolta.

»Akkor hát ez nyár« — mondta hirtelen.

Az oszlopokat világos, sárgás algák borították, amelyek életüket sötéten éltek. A víz felett szitakötőket látott, amelyek helikopterre emlékeztették. A házat túl komornak találta a nagy fényességben, és visszatért a partra.

Anna keresni fog — jutott eszébe hirtelen.

Nem jött senki, a füzes pedig a lenyugvó nap színeiben pompázott. A tolatómozdony sísteregve engedte ki a párát, a levegőben ünnepi tónusok visszhangzottak. Valamilyen álomba vánszorogva, a folyó egy pillanatra fenyegetőnek látszott. Eszébe jutott az a ház, belenézett a narfénybe, de más változást nem észlelt. A város felett fehérés kipárolgást látott, amely fáradtan terjedt bizonytalan irányokba. Valamilyen előjelet keresett, amelyre támaszkodhatna. A felhők először lovat, majd autót rajzoltak, azután még valamilyen madarat, végül leányt.

Mindezt nézem, míg Annát várom — jutott eszébe ismét.

Anna nem jött. Megrebbent a felerősödött fénytől, és látta, amint a napsugár utat talált a szeméig a füzesen keresztül. A tejfehérségben Annát látta maga mellett.

Anna hirtelen megjelent — gondolta. Megörült, és változásokat keresett a tájban. A változás: ünnepélyesség és Anna aranyhaja.

A változás Anna — gondolta.

A nap a víz folyásával szembe távozott, és már majdnem a folyó felett volt. A folyó és a narfény, a nyár alkotóelemei, egy helyre távoznak — gondolta.

»A nyár elemei« — mondta hangosan.

»Hol?« — kérdezte Anna.

»A víz és a narfény a nyár alkotóelemei« — mondta.

»És a zöld növényzet« — mondta Anna.

»Tehát három alkotóelem« — mondta a fiú.

»Három« — helyeselt Anna, és a nap megállt.

»Ismét változás« — mondta.

Arra gondolt, hogy a folyó reggel óta már régen tovatűnt, és itt most egy másik folyó folyik, amely nem ismeri sem őt, sem a várost. Ezt nagy felfedezésnek találta. Az oszlopokra épített házra gondolt, és úgy érezte, hogy a nyár rengeteg olyan dolgot ismer, amelyet ő nem.

Az út előttük, mintha dacolna velük, rejtett tájakba vezetett.

A város kartávolságnyira vöröses, kék hátterű fényben úszott. A mohától zöldes falak az algákra emlékeztettek. A sok álmos mozdulat fárasztott és sokasodott. A meghatározatlan alakú árnyékok titokban lopakodtak.

»A világon az árnyak uralkodnak« — mondta határozatlanul.

Anna viszont eltűnt, és ettől megijedt. Az úton egy vigyorgó rongyos embert látott. Bolyongott a parton, Annát kereste. A folyó titokzatos és zöld volt. Ismét az algák jutottak eszébe, amelyekről az iskolában tanult.

Az este nem találta Annát. Leült egy ládára, amely összerogyott. Valaki rejtőzködve nevetett.

Minden csalás — gondolta a fiú.

A rongyos ember kárörvendő nevetése, akár a nedvesség, behűzódott a puha levegőbe.

Az árnyak legyőzték a várost, és az éjszaka meggyújtotta lámpásait. A víz a villanyégők fényében folyt tova. Valahol összeütköztek a vagonok, a levegő megtelt a fémfelületek csikorgásával és zavaros, egészen új hangokkal.

Elkergette a rongyost, de Anna nem volt sehol.

Egy csavargókkal teli uszályon bújt keresztül. A folyó egyenletes morajlással folyt, a levegő pedig minden oldalról összepréselve maradt.

»Meg akart ölni« — kiabálta valaki a sötétből.

Mindannyian ijedten szétfutottak. Az uszály süllyedni kezdett, a víz olyan volt, mint a kovász, alig bírta kihúzni a kezét. Minden rozsdás meg sárga volt, és ez újabb zavart keltett.

Annát csak álmában lelte meg, de ez nem volt számára megkönnyebbülés.

Az ébredések nyáron gyakoriak és villámgyorsak voltak.

A falakra sok folyót rajzolt, amelyek körülzárták partjaikkal.

A tévéantennán megpillantott egy verebet, kissé távolabb még egyet. Kapcsolatot keresett, és megtalálta a szóban: madár. Egyszerűnek látszott, de a szó túlságosan elvontnak tűnt. Másik értelmet keresett benne, de semmi egyébbet nem talált.

Ez mégiscsak valamilyen kapcsolat — gondolta.

Megszokta, hogy a dolgok összefüggéstelenül jelentkeznek, és ez felbátorította. Tekintetét a magasban nem korlátozta semmi, ezért fölényesen érezte magát egy kicsit.

A verebek azonban elrepültek, és a titokzatos kapcsolat is hirtelen eltűnt. A város ismét tele volt rejtélyekkel.

A madár alacsonyan átrepülte a folyót, a rovarok felzűmmögtek, a levegő pedig megdöbbszent a kérdő tekintetektől. A vízből elázott fa illata

éreződött. A folyó valahonnan szurkot és nádszálakat hozott. A homok fájdalmasan elfehéredett. Meglátta az embert. Azt, hogy távolodott-e vagy közeledett, nem tudta meghatározni, mert messze volt, és a fehérség is zavarta.

A ház ott állt oszlopain, és leküzdhetetlenül vonzotta. Lefeküdt a zöld mögé, és szemlélni kezdte.

A levegő ünnepélyesen várakozott. A fiú alakokat rajzolt a homokba. Az ablakon túl, a falon poros képet látott. Meglátta a lyukat a tetőn. Huzat — gondolta.

A szó üresen hangzott, ezért hozzátette: rés a huzat számára.

De ezzel sem változott semmi.

A háta mögött valami mocorgott, felrepült egy gerlice. Az árnyak játéka a falon olyan volt, mint egy némafilm. Csúszómászó mászott az oszlopon, és visszaesett, a vízbe.

Ez a kép a tegnapi emlékeztette. Elégedett volt, hogy így van. Meglátott még egy lyukat, és azt mondta: »A ház beázik.«

A levegő szárazon felzúgott, és meglebbentett valamilyen füttyöt. Az uszály dohogva elúszott. Néhány hullám jött, de gyorsan megnyugodott minden. Arra gondolt, mennyi titokzatos hang van a nyárban.

Emberek mentek el mellette, de nem vették észre. Valami olyat mondtak, hogy vityilló, és továbbálltak.

A ház mindjobban tetszett neki. Így elhagyatva, különösen érdekesnek találta. Egyre több rejtélyt talált, amelyek körülölelték. Maga a ház olyan volt, mint a legnagyobb rejtély az összes homályos jelek között. A falakra sok nevet írtak. El akarta olvasni őket. A levegőbe fénynyaláb hasított és megállapodott a tetőn. A folyót nem érdekelték a körülötte történő események, unottan folytatta úrtját. A ház napfényes mosolyával csalogatta, ő pedig közeledett hozzá.

A ház hívogat — gondolta.

Egészen hirtelen lépett hozzá, úgyhogy egy pillanatra minden csodálkozott. A levegőben helyeslés moraja hallatszott, ez felbátorította.

A napon szétmállott deszkák nyikorogtak, és ez a hang úgy függött a levegőben, mint a szétdobált fűrtök. A teraszon nád volt és sárral teli fazekak. Az ember intett az útról és tovább indult. Ez egy pillanatra megzavarta.

Az ablakon keresztül a száraz nádat és Annát látta.

Mértani alakzatú árnyékok között aludt. Minden szükséges szilárd-ságot kapott. Érezte, hogy ez tulajdonképpen a szoba értelme. Meglátta a két lyukat, és azt gondolta:

A háznak szeme van.

Elégedett volt, és mámoros a langyos levegőtől. Mindez sejtelmes puhaságról árulkodott, amely letompítja a hangokat. Most először érezte a nyár varázsát.

»Anna mindig hirtelen jelenik meg« — mondta elragadtatva. Mondott még valami érthetlent, és a nap megváltozva futásnak eredt.

Gönczi Sára fordítása